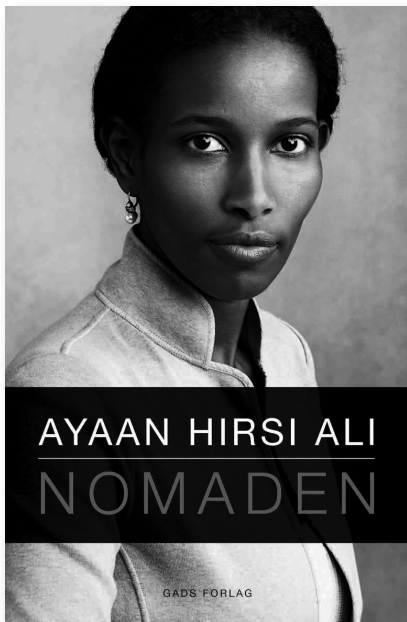

ET BRÆNDENDE DILEMMA FRA HESTENS EGEN MUND

ANMELDELSE AF KAREN
ELLEN SPANNOV

Anmelderen spørger sig selv, hvorfor hun tøver med at kaste sig i armene på Hirsi Ali, som hun er så enig med. Er hun ræd for at komme på noget, som minder om Dansk Folkeparti, som også synes mægtig godt om Hirsi Ali.

Ayaan Hirsi Ali:
Nomaden
GAD.
298 s., kr. 254,-

"GENNEM ÆRLIG OG ÅBEN DIALOG FLYDER MÅSKE TÅRER MEN IKKE BLOD".

Ayaan Hirsi Ali har været verdensberømt, siden hun skrev manuskriptet til filmen *Submission*, som på dramatisk vis beskrev islamisk kvindeundertrykkelse, og hvis instruktør Theo Van Gogh i 2004 blev dræbt af en fundamentalistisk muslim. *Nomaden* er Alis femte bog, og vil ikke kunne undgå at fastholde og forstærke hendes image som en kompromisløs kritiker af islam. Så de livvagter, hun overalt følges af, bliver næppe arbejdsløse lige med det første. I den nye bog strammer hun oven i købet kritikken i forhold til sine tidligere bøger, og tvivler nu mere end nogensinde på, om islams udøvere kan nås med diplomatiske midler. Man tør formode, at hun har prøvet og er kommet frem til, at der skal skrappe midler til end tolerance og forhandling.

Hendes eget liv har været noget af en karruseltur. Bogens titel *Nomaden* rammer derfor ikke bare en hentydning til det traditionelle liv i Somalia, men er også beskrivende for Hirsi Alis skiftende opholdssteder. Hun blev født som datter af en magtfuld klanleder i Somalia i 1969, men på grund af trusler mod familiens sikkerhed flyttede de først til Saudi-Arabien og siden til Etiopien. Der var også problemer, og så gik turen til Kenya, hvor Ayaan ankom med sin familie, da hun var 11 år gammel. Umiddelbart derefter forlod faderen familien og fandt en ny kone, og der gik en del år før Ayaan igen fik kontakt til ham. Da det skete, beordrede han hende til gengæld fluks at drage til Canada, hvor han havde aftalt et ægteskab for hende. Det ville hun ikke, og det lykkedes hende at hoppe af undervejs og søge asyl i Holland, hvor hun boede frem til 2006. Nu bor hun i USA, hvor hun arbejder for en amerikansk tænketank, skriver bøger og holder foredrag over hele verden.

Bogen her er velskrevet, medrivende og tager læseren med i flere retninger. Den åbnes med et brev til Hirsi Alis afdøde bedstemor og afsluttes med et brev til en datter, der ikke er født endnu. Hirsi Ali

præsenterer dernæst en del af den nærmeste familie: sin bedstemor, sin far, mor, bror og søster samt nogle kusiner og fætre. Uden at hænge familien ud, fortæller Hirsi Ali usentimentalt om deres svage sider og de fejl, de har begået, ikke mindst fordi de så stædigt har holdt fast i, at Islam er den sande vej til det gode liv.

Hirsi Ali sparer ingen steder på den objektive iagttagelsessevne, hun mestrer så godt, og som er med til at gøre bogen interessant. Familiehistorien inddrages dels for, at hun selv kan reflektere over, hvordan hun blev som hun blev, og dels for at demonstrere hvor lidt hjælp, der er at hente fra den islamiske levevis og klippestro, når muslimer skal integreres i en anden kultur i et nyt land. Hun fortæller levende om sine egne erfaringer fra den tidligste integration i det hollandske sociale system, og her er guldkorn at hente for dem, der arbejder med flygtninge til daglig. Ikke mindst beretningerne om, hvor lidt begreb nogle flygtninge fra fattige lande har om at holde hus med penge, er interessante.

Hirsi Ali inddrager også læseren i sin yndlingsargumentation, hvor hun fremlægger hvilken betydning mangelen på en oplysningstid i den muslimske verden har. Det indebærer, ifølge Hirsi Ali, at religionen ikke kan sameksistere med moderne forhold. Det er ikke mindst det totale fravær af kritik og tvivl, som er betænkeligt. Samtidig er Hirsi Ali vred over, at ingen vover at fortælle muslimer, at de ikke kan forvente, at der altid vil blive taget særlige hensyn til dem. Hun mener det er på høje tid, at de vestlige lande, som modtager muslimske flygtninge, bekymrer sig om disses holdninger og vilje til integration. Hun advarer mod den missionerende adfærd mange islamiske fundamentalister har og råder den kristne kirke til at være meget mere aktivt missionerende og opsøgende blandt muslimer i vesten.

For at få en fornemmelse af, hvad det er Hirsi Ali protesterer imod, kan det være nyttigt lige at se på de regler, som den somaliske guerilla-bevægelse Al-Shabah senest har indført i det sydlige Somalia. En sær blanding af forbud: Ingen må forsamles, heller ikke i mindre grupper, og

musikalske mobiltoner, dans til bryllupper, musik, skoleklokker og radiojangler forbydes. Bånd, CDer og film er ulovligt at besidde. Desuden må man ikke tygge Khat, ryge, barbære sig, stoppe skjorten ned i bukserne, drive den af, pjække fra moskeen, transportere sig i bedetiden, gå med langt hår eller lange bukser. Endelig bandlyses FN's skolebøger, engelsk undervisning, Sufi islam, fysik undervisning, internationale mærkedage og internationale radiokanaler. Ydermere er kvinder udelukket fra gadesalg og butiksdrift, sportsbegivenheder, indkøb (end ikke med mandlig eskorte) og buskørsel uden eskorte. Kvinderne må ikke anvende BHer eller den traditionelle somaliske dragt, de skal bære handsker og strømper og holde sig langt væk fra kvindeorganisationer. Voila – så er de koner pacificeret.

Det er klart forståeligt, at Hirsi Ali kæmper imod dette og andre sammensurer af forbud, der skal holde moderniteten på afstand og kvinder på plads. Hirsis pointe er, at det er komplet umuligt at leve i overensstemmelse med alle disse forbud og påbud, og at det giver alle muslimer, ikke mindst de muslimske kvinder, en frygtelig tyngende dårlig samvittighed og evig angst for ikke at kunne efterleve Allahs ord og vilje.

Og den har så sandelig sine mærkværdige vildveje. Følg fx lige med mig tilbage til en lun aften i Afghanistan for nogle år siden, hvor vi sad tre tilrejsende konsulenter og fik aftenkaffe. Udover mig var der en belgisk sociolog og en somalisk læge. Den sidstnævnte var en yderst behagelig og tilsyneladende meget vestligt orienteret herre, der havde fortalt os, at han havde sin hustru og to små piger hjemme i Somalia.

Snakken faldt på fødsler, der finder sted uden nogen form for professionel assistance, som det ofte sker i Afghanistan, og til min belgiske kollegas og min forbløffelse fortalte den somaliske læge, at han aldrig under nogen omstændigheder ville kunne assistere ved sin kones fødsler. "Jamen", insisterede vi, "hvis du nu var den eneste, der var der?!" "Absolut ikke, det ville være helt utænkeligt", fremturede han. Endnu inden vi havde fået lukket vores måbende

munde, fortsatte han med at fortælle, at han heller ikke ville have nogen mulighed for at forhindre, at hans små piger blev omskåret, alt det lå udelukkende i bedstemødrenes hænder.

Hirsi Ali er klar i mælet, hun mener ikke, at nogen skal finde sig i at blive behandlet så lemfældigt og dårligt, som mange kvinder i muslimske lande bliver. Hun har konvertittens glødende overbevisning om, at den ateisme, hun har fundet frem til og betalt en høj pris for, er noget, som alle burde have del i.

Det er svært at være uenig med Hirsi Ali. Man kan leve sig ind i stort set alle hendes betragtninger over, hvad det er, der gør livet værd at leve, de er genkendelige, selvfølgelige og i overensstemmelse med menneskerettighederne.

Jeg er derfor nødt til at spørge mig selv, hvorfor jeg alligevel tøver med at kaste mig i armene på hende. Hvorfor jeg nok kan bakke hende op i hendes kamp mod kvindeundertrykkelse og fare ud med alle de erfaringer jeg har om Islam som en grum, hyklerisk og kvindeundertrykkende religion, men alligevel ikke være helt så kompromisløs som hun.

Som rådgiver for et kvindeprojekt i Bangladesh, der havde til formål at reducere volden mod kvinder, har jeg ellers set en lang række af forslåede, mishandlede og underkuede kvinder komme til krisecentre. Blå øjne, brækkede lemmer, udslåede tænder, afrevet hår, knækkede ribben, piskeslag, brændmærker, knivstik og andre voldsomme traumer, som deres familier har udøst over dem for ikke at være punktlig, sparsommelige og lydige. Læg dertil syreangreb, voldtægt af små piger, som, fordi mor var på arbejde, var uden opsigt, brandstiftelse, ondsindede smædekampanjer og salg af pigebørn til rent slavearbejde eller prostitution. Mere end 60% af de bangladeshiske kvinder rapporterer familievold. Alt sammen pakket ind i kvalmende talrige taksigelser til Allah for hans udviste nåde og barmhjertighed.

Jeg kender naturligvis også (en meget lille flok) veluddannede, velhavende muslimske kvinder, som har stor indflydelse på deres egen situation og sandelig også

tager verbalt afstand til den vold, som præger mange af deres medsøstres hverdag. Men de tager ikke afstand til praksis i islam, det har Hirsi Ali ret i. Heller ikke fra de vers i koranen, som byder kvinden under alle omstændigheder at lyde manden, eller koranens udsagn om, at kvinders vidneudsagn i en retssal kun vægter det halve af mænds. Så, som Hirsi Ali siger: blandt muslimer er den kritiske dimension almindeligvis fraværende i forhold til islam.

Når jeg stadig nøler lidt med at definere enhver tolerant tilnærmelse til islam som spildt krudt, er spørgsmålet, om jeg er blevet så inficeret af den verserende kulturrelativisme og så bjergtaget af selvkritikken i de demokratiske lande, at jeg fornægter, at forholdene er værre i muslimske lande end her. "Vestlige feminister nærer en næsten neurotisk angst for at fornærme en minoritetsgruppes kultur" mener Hirsi, og så "skaber de muslimske kvinders situation et kæmpestort filosofisk problem for dem." (s.253) Er jeg i virkeligheden blevet angrebet af sådan en hensynbetændelse, der får mig til at mumle med på det gennemtrængende inchallah (om Allah vil), der ryster verden.

Eller er jeg bare godt gammeldags hundredæd for at komme på noget, der så meget som minder om Dansk Folkepartis hold? For dem er Hirsi Ali naturligvis uvurderlig som den muslimske kvinde, der har oplevet det hele på egen krop, og klart siger fra samt beskriver de rædsler, der følger med omskæring og brug af vold i familierne. Dertil kommer, at Hirsi Alis forslag om sindelagskampanjer og indvandrerr restriktioner lige er vand på partiets mølle.

Intet af dette kan afvises, men man er også nødt til at forholde sig til, at det vestlige frisind og den danske grundlov garanterer, at enhver har lov til at have sine egne synspunkter. Det er just det, der skaber dilemmaet, at vi i forhold til vor åndelige udvikling og vort samfundsmæssige stade må tåle noget, som egentlig ikke vil tåle os. Men vi har ikke andre reelle valg efter min mening end fortsat at stræbe efter opfyldelsen af menneskerettighederne – og at arbejde hårdt for at udrydde

den fattigdom, der mange steder forværrer de forhold muslimske kvinder har ganske betydeligt.

Vi har ikke mulighed for at vinde i det lange løb, hvis vi vælger konfrontationen. Vi er nødt til at overholde vore egne spille-regler, hvis vi vil hævde, at de har noget alment og eviggyldigt over sig. Vi kan ikke vinde en sejr med andre midler end de, der defineres som lovlige af det moderne frisind, vi ønsker at udbrede.

Konfrontation kan også ende med at gøre ondt værre. Vi er allerede impliceret i krigeriske tiltag, hvis sørgelige resultater

blandt andet er en stigende fjendtlighed blandt fundamentalisterne.

Så lad os følge den modige Hirsi Ali i at sige fra i forhold til undertrykkelse, når vi personligt har muligheden, det ville allerede gøre en stor forskel. Men det er svært at forestille sig, at noget, der kunne ende med at ligne et korstog, vil have positive resultater. Tålmodighed har sin begrænsning, men ting tager tid. Lad os glæde os over, at der er mennesker i lande uden demokrati, der sukker efter de vestlige goder, vi selv har så travlt med at kritisere og bagatellisere.

DF Dansk Folkeblad

Nr. 5 • oktober 2010 • 14. Årgang

Årsmødets gæstetaler:
Læs interviewet med
Ayaan Hirsi Ali s. 14-15

Stor årsmøde-reportage s. 6-11